

GOSPODARSTWO DOMOWE

WYMIAR SPOŁECZNO-EKONOMICZNY

Sytuacja gospodarstw domowych w 2006 r.

W 2006 r. w gospodarstwach domowych ogółem przeciętny miesięczny nominalny dochód rozporządzalny na osobę wyniósł około 835 zł i był realnie wyższy o 8,5% od dochodu z roku 2005. Wzrost realnego poziomu dochodów odnotowano we wszystkich grupach społeczno-ekonomicznych.

Największy wzrost realnego poziomu dochodów wystąpił, tak jak w 2005 r., w gospodarstwach rolników, natomiast najmniejszy w gospodarstwach emerytów. Różnicowanie dochodów pomiędzy grupami społeczno-ekonomicznymi w ramach poszczególnych źródeł dochodów nie uległo istotnym zmianom. Udział dochodów z głównego źródła utrzymania w dochodzie rozporządzalnym w grupach społeczno-ekonomicznych gospodarstw był podobny do roku ubiegłego poza gospodarstwami rencistów, gdzie udział dochodu z rent z tytułu niezdolności do pracy obniżył się o 5 pkt. procentowych.

Poziom przeciętnych miesięcznych nominalnych wydatków w gospodarstwach domowych ogółem w 2006 r. wyniósł około 745 zł w przeliczeniu na osobę i był realnie wyższy niż w roku poprzednim o 6,8%. We wszystkich grupach społeczno-ekonomicznych zanotowano realny wzrost poziomu wydatków.

W strukturze wydatków ogółu badanych gospodarstw domowych w porównaniu z poprzednim rokiem odnotowano wzrost udziału wydatków na nośniki energii, odzież i obuwie, rekreację i kulturę oraz spadek udziału wydatków na żywność i napoje bezalkoholowe.

Utrzymuje się dalszy spadek poziomu ilościowego spożycia niektórych podstawowych artykułów żywnościowych, zwłaszcza spożycia pieczywa i produktów zbożowych, mleka, tłuszczów, owoców oraz warzyw (głównie ziemniaków). W 2006 r. gospodarstwa domowe spożywały również mniej jaj, mięsa i cukru. Natomiast nieznacznie wzrosło spożycie wędlin wysokogatunkowych i kiełbas trwałych oraz serów.

Utrzymała się tendencja poprawy wyposażenia gospodarstw domowych w dobra trwałego użytkowania, tj. odtwarzacze DVD i CD, komputery osobiste z dostępem do Internetu, drukarki, telefony komórkowe, a spośród sprzętu AGD – zmywarki do naczyń, kuchenki mikrofalowe.

Zaobserwowano też stosunkowo wysoką dynamikę wyposażenia gospodarstw domowych w pojazdy je-

dnośladowe (motocykle, skutery, motorowery). Zaobserwowana w 2006 r. poprawa sytuacji dochodowej gospodarstw domowych znalazła swoje odzwierciedlenie w szacowanych na podstawie badania budżetów gospodarstw domowych wskaźnikach dotyczących zasięgu ubóstwa subiektywnego. Odsetek gospodarstw domowych, których poziom dochodów był niższy od subiektywnych granic ubóstwa wyniósł w IV kwartale 2006 r. ok. 18% (wobec 22,5% w IV kwartale 2005 r.). W 2006 r. zmniejszył się również odsetek osób żyjących w rodzinach, w których poziom wydatków był niższy od tak zwanej ustawowej granicy ubóstwa (z 18% w 2005 r. do 15% w 2006 r.). Zasięg ubóstwa relatywnego oszacowano w latach 2005 i 2006 na 18,1% oraz 17,7%.

Dochody

Przeciętny miesięczny nominalny dochód rozporządzalny na osobę w gospodarstwach domowych ogółem w 2006 r. wyniósł około 835 zł. Najwyższy poziom dochodów osiągnęły gospodarstwa pracujących na własny rachunek – o 32,1% wyższy od dochodu w gospodarstwach ogółem. Dochód wyższy od przeciętnego uzyskiwały ponadto gospodarstwa emerytów (o 13,1%).

Najwyższy przeciętny miesięczny dochód rozporządzalny na gospodarstwo domowe w 2006 r. osiągnęły gospodarstwa pracujących na własny rachunek – ok. 3665 zł. W gospodarstwach rolników wyniósł on ok. 2986 zł, pracowników – ok. 2784 zł, a emerytów -ok. 1864 zł. Najniższym dochodem rozporządzały gospodarstwa rencistów – ok. 1384 zł.

W 2006 r. w skali ogółu gospodarstw domowych realny poziom dochodów był dużo wyższy niż przed rokiem. W gospodarstwach domowych ogółem realna wartość dochodu rozporządzalnego wzrosła o 8,5%. Wzrost realnego poziomu dochodów odnotowano we wszystkich grupach społeczno-ekonomicznych, w tym największy – w gospodarstwach domowych rolników (o 13,2%) i pracujących na własny rachunek (o 12,0 %). Wyraźne polepszenie sytuacji dochodowej gospodarstw domowych rolników wynikało ze znacznego wzrostu dochodów, jakie gospodarstwa te uzyskiwały w 2006 r. z dopłat związanych z użytkowaniem gospodarstwa rolnego, głównie z funduszy z Unii Europejskiej, jak również ze sprzedaży produktów i usług rolniczych. Niższy niż przeciętny wzrost re-

alnego poziomu dochodów odnotowano w gospodarstwach pracowników (6,7%) i emerytów (5,3%).

Zróżnicowanie dochodów wewnątrz poszczególnych grup społeczno-ekonomicznych gospodarstw domowych nie uległo istotnym zmianom. Z badania wynika, że w 2006 r. w gospodarstwach ogółem przeciętny miesięczny dochód rozporządzalny 20% osób o najwyższych dochodach (V grupa kwintylowa) wynosił 1757 zł na osobę i był 6,4-krotnie wyższy od analogicznego dochodu 20% osób uzyskujących najniższe dochody (I grupa kwintylowa). W 2005 r. różnica ta była 6,6-krotna.

W najliczniej występujących w Polsce grupach społeczno-ekonomicznych gospodarstw domowych, tj. w gospodarstwach pracowników oraz ujętych łącznie gospodarstwach emerytów i rencistów, przewaga poziomu dochodu rozporządzalnego osób najzamożniejszych nad najbiedniejszymi była w tym samym czasie odpowiednio 5,5-krotna oraz 4,6-krotna (w 2005 r. – 5,7-krotna oraz 4,6-krotna). W gospodarstwach pracowników przeciętny miesięczny dochód rozporządzalny na osobę 20% osób najzamożniejszych wyniósł w 2006 r. – 1743 zł, a u emerytów i rencistów – 1599 zł.

W 2006 r. w gospodarstwach ogółem 20% osób znajdujących się w najlepszej sytuacji dochodowej dysponowało, podobnie jak przed rokiem, około 42,0% (w 2005 r. – 42,1%) dochodów całej badanej zbiorowości gospodarstw domowych, podczas gdy 20% osób pozostających w sytuacji najgorszej – około 6,6% (w 2005 – 6,4%).

Wydatki

W 2006 r. poziom przeciętnych miesięcznych nominalnych wydatków w gospodarstwach domowych ogółem wyniósł około 745 zł w przeliczeniu na osobę, w tym na towary i usługi konsumpcyjne – około 713 zł. Zróżnicowanie przeciętnych miesięcznych wydatków pomiędzy grupami społeczno-ekonomicznymi, było relatywnie duże, podobnie jak w 2005 r. Poziom wydatków wyższy od przeciętnego osiągnęły gospodarstwa pracujących na rachunek własny (o 28,3%), emerytów (o 14,6%) oraz pracowników na stanowiskach nierobotniczych (o 32,9%), a poziom niższy – rolników (o 23,0%) oraz rencistów (o 11,4%), pracowników ogółem (o 1,7%), a zwłaszcza pracowników na stanowiskach robotniczych (o 25,9%).

W gospodarstwach ogółem realne wydatki na towary i usługi konsumpcyjne w 2006 r. były wyższe niż przed rokiem (o 6,8%). Realny wzrost wydatków na towary i usługi konsumpcyjne odnotowano we wszystkich grupach społeczno-ekonomicznych. Największy – w gospodarstwach rolników (o 8,4%) oraz pracujących na własny rachunek (o 8,3%), zaś najniższy w gospodarstwach emerytów (o 3,5%).

Różnice w strukturze wydatków gospodarstw domowych między 2006 a 2005 rokiem w zakresie większości grup towarów i usług konsumpcyjnych nie przekroczyły 0,3 pkt. procentowego, z wyjątkiem wzrostu udziału wydatków na nośniki energii (o 0,6 pkt. procentowego) oraz spadku wydatków na żywność i napoje bezalkoholowe (o 1,0 pkt. procentowy). Strukturę wydatków gospodarstw domowych w 2006 r. zaprezentowano w tabeli 2.

W większym stopniu zarysowały się różnice w udziale wydatków na kluczowe, z punktu widzenia warunków życia, grupy potrzeb w odniesieniu do poszczególnych grup społeczno-ekonomicznych gospodarstw domowych.

Udział wydatków na żywność i napoje bezalkoholowe obniżył się we wszystkich grupach społeczno-ekonomicznych. Największe różnice pomiędzy rokiem 2006 a 2005 zanotowano w gospodarstwach domowych rencistów (o 1,4 pkt. procentowego) oraz gospodarstwach pracujących na własny rachunek i gospodarstwach rolników (odpowiednio o 1,0 i 0,9 pkt. procentowego). We wszystkich grupach społeczno-ekonomicznych poza gospodarstwami rolników spadł również udział wydatków na transport (zwłaszcza w gospodarstwach pracujących na własny rachunek – o 0,5 pkt. procentowego).

We wszystkich grupach gospodarstw domowych wzrósł natomiast udział wydatków na nośniki energii w wydatkach ogółem, zwłaszcza w gospodarstwach rencistów i emerytów – odpowiednio o 1,2 i 0,8 pkt. procentowego, a nieco mniej w pozostałych grupach społeczno-ekonomicznych. Większy był także udział wydatków na rekreację i kulturę, głównie w gospodarstwach rencistów (o 0,5 pkt. procentowego), na odzież i obuwie – zwłaszcza w gospodarstwach rolników i pracujących na rachunek własny (o 0,4 pkt. proc.) oraz wydatków na transport w gospodarstwach rolników (o 1,3 pkt. proc.).

Sytuacja dochodowa gospodarstw domowych jest czynnikiem wyraźnie różnicującym poziom i strukturę wydatków. Wyraża się to m.in. większym obciążeniem budżetów rodzin najuboższych wydatkami na zaspokojenie podstawowych potrzeb, tj. żywność i napoje bezalkoholowe oraz na stałe opłaty mieszkaniowe. W 2006 r. w budżetach 20% osób o najniższych dochodach w gospodarstwach domowych ogółem wydatki te stanowiły łącznie 56,7%, w gospodarstwach pracowników – 56,5%, a w gospodarstwach emerytów i rencistów – 58,6%.

Wydatki podstawowe nie sięgały natomiast nawet połowy ogółu wydatków u 20% osób o najwyższych dochodach (w gospodarstwach ogółem – 35,1%, pracowników – 31,5%, emerytów i rencistów – 42,5%). W porównaniu z ubiegłym rokiem obciążenie budżetów rodzinnych podstawowymi wydatkami, zarówno rodzin najuboższych, jak i najbogatszych uległo nieznacznemu obniżeniu (średnio o 0,4 pkt. proc.).

W 2006 r. poziom przeciętnych miesięcznych wydatków 20% osób o najwyższych dochodach w gospodarstwach ogółem wyniósł 1402 zł na osobę i był 4-krotnie wyższy od poziomu wydatków 20% osób o najniższych dochodach. W gospodarstwach pracowników 20% osób najzamożniejszych wydawało przeciętnie 1425 zł na osobę, tj. 4,2-krotnie więcej niż 20% osób najbiedniejszych, a w gospodarstwach emerytów i rencistów – 1373 zł na osobę, tj. 3,7-krotnie więcej.

Podobnie jak w dwóch poprzednich latach najmniejsze zróżnicowanie między osobami najzamożniejszymi a najbiedniejszymi dotyczyło wydatków na żywność i napoje bezalkoholowe (2-krotna przewaga wydatków osób o najwyższych dochodach nad wydatkami osób najbiedniejszych). Znacznie większe różnice pomiędzy tymi grupami osób wystąpiły w odniesieniu do wydatków na towary i usługi nieżywnościowe, przy czym skala różnic zależała od grupy potrzeb i grupy społeczno-ekonomicznej gospodarstw (w gospodarstwach ogółem – około 5,1-krotna, w tym u pracowników przeciętnie – około 5,4-krotna, a u emerytów i rencistów – około 4,4-krotna).

Na podstawie komunikatu GUS

TEORIA WYBORU SŁOWNICZEK KLUCZOWYCH POJĘĆ

Gospodarstwo domowe – jeden z podmiotów gospodarczych, podejmujący decyzje dotyczące konsumpcji na podstawie własnych preferencji oraz istniejących ograniczeń obiektywnych (poziomu dochodów oraz cen dóbr i usług). Członków gospodarstwa domowego nazywa się konsumentami.

Użyteczność – pojęcie subiektywne, wyrażające zadowolenie (przyjemność, korzyść), jakie daje konsumentowi konsumpcja określonego dobra lub usługi.

Użyteczność całkowita to łączna suma zadowolenia, jakie osiąga konsument z konsumpcji określonej ilości danego dobra lub usługi czy też z jego/jej konsumpcji w określonym czasie.

Użyteczność krańcowa to dodatkowa korzyść, jaką czerpie konsument ze zwiększenia konsumpcji danego dobra lub usługi o kolejną jednostkę.

Nadwyżka konsumenta – oblicza się ją, pomniejszając wyrażoną w jednostkach pieniężnych wielkość użyteczności całkowitej, którą konsument osiąga z konsumpcji określonej ilości danego dobra lub usługi (stanowiącą sumę użyteczności krańcowych poszczególnych nabywanych jego/jej jednostek) o łączną kwotę wydatków poniesionych na jego/jej nabycie. Występuje tylko wówczas, gdy w ocenie konsumenta użyteczność całkowita danego dobra lub usługi przewyższa jego/jej wartość rynkową.

Postępowanie racjonalne to takie wewnętrznie spójne postępowanie jednostki, które umożliwia jej osiągnięcie maksymalnej łącznej satysfakcji (użyteczności całkowitej). Może się ono odbywać na drodze minimalizacji nakładów, przy założonym stopniu realizacji celu lub maksymalizacji efektów, przy danej wielkości ponoszonych na ich osiągnięcie nakładów.

Aksjomaty racjonalnego postępowania to założenia o fundamentalnym znaczeniu dla teorii wyboru gospodarstwa domowego. Wśród nich wyróżnia się:

– **aksjomat kompletności (zupełności) preferencji** stwierdzający, że każde dwa koszyki dóbr lub/i usług mogą być przez konsumenta ze sobą porównywane – tym samym potrafi on dokonywać wewnętrznie spójnych wyborów spośród dostępnych mu koszyków dóbr lub/i usług w celu maksymalizacji swojego zadowolenia (użyteczności całkowitej),

– **aksjomat zwrotności preferencji**, na podstawie którego przyjmuje się, że każdy koszyk dóbr lub/i usług jest tak samo preferowany przez konsumenta jak koszyk identyczny,

– **aksjomat przechodniości preferencji** implikujący, że jeżeli konsument np. bardziej ceni dobro A niż B, dobro B zaś bardziej niż C, to dla wewnętrznej spójności jego wyborów musi przedkładać dobro A nad C,

– **aksjomat optymalizacji**, zgodnie z którym twierdzi się, że konsument dokonuje, spośród zbioru możliwych alternatywnych rozwiązań, wyboru takiego rozwiązania, które umożliwia mu osiągnięcie maksymalnej użyteczności całkowitej.

Postępowanie irracjonalne to takie postępowanie jednostki, które jest wewnętrznie niespójne lub też jest sprzeczne z najlepiej pojętym jej interesem własnym, czego jednostka jest świadoma w momencie jego podejmowania.

Prawo malejącej użyteczności krańcowej (I prawo Gossena) – w miarę wzrostu konsumowanej ilości danego dobra lub usługi użyteczność krańcowa osiągana z każdej kolejnej jednostki tego dobra lub usługi jest coraz to mniejsza.

II prawo Gossena – maksymalne zadowolenie z konsumpcji dóbr lub/i usług konsument osiąga wówczas, kiedy stosunki użyteczności krańcowych do cen dla wszystkich nabywanych przez niego dóbr lub/i usług są sobie równe.

Krzywa obojętności konsumenta (krzywa jednakowej użyteczności) przedstawia różne kombinacje ilościowe dwóch dóbr lub/i usług (koszyków konsumpcji), spośród których wybór dla konsumenta jest obojętny, gdyż dają mu taki sam poziom łącznego zadowolenia (czyli charakteryzują się jednakowym stopniem użyteczności całkowitej). Poszczególne krzywe obojętności przedstawiają uporządkowany system preferencji względem dóbr lub/i usług.

Mapa obojętności konsumenta to nieskończony zbiór krzywych obojętności danego konsumenta.

Krańcowa stopa substytucji (zwana czasami krańcową skłonnością do płacenia) informuje, z jakiej konsumowanej ilości jednego dobra lub usługi będzie skłonny zrezygnować konsument, jeżeli chce zwiększyć spożycie innego dobra lub usługi o jednostkę i jednocześnie zachować niezmienny poziom użyteczności całkowitej. Dla wypukłej krzywej obojętności wartość bezwzględna krańcowej stopy substytucji wykazuje tendencję malejącą, co oznacza, że konsument, dążąc do zachowania niezmiennego poziomu użyteczności całkowitej, skłonny będzie poświęcać coraz mniejszą ilość danego dobra lub usługi dla wzrostu spożycia innego dobra lub usługi o kolejne jednostki.

Linia budżetowa konsumenta – zbiór punktów przedstawiających wszystkie kombinacje ilościowe dwóch dóbr lub/i usług, jakie konsument może nabyć, rozporządzając danym dochodem, przy określonych cenach tych dóbr lub/i usług. Nachylenie linii budżetowej zależy wyłącznie od stosunku cen rozpatrywanych dóbr lub/i usług, jej położenie zaś – od realnego poziomu dochodu, którym dysponuje konsument.

Koszyk dóbr lub/i usług – określona kombinacja ilościowa dóbr lub/i usług nabywanych przez konsumenta.

Dochód nominalny (pieniężny) to całkowita kwota pieniężna, jaką uzyskuje konsument z tytułu produkcyjnego udostępnienia posiadanych czynników wytwórczych (zwłaszcza wykonywanej pracy) wraz z ewentualnymi świadczeniami socjalnymi ze strony państwa.

Dochód realny – wyraża go koszyk dóbr lub/i usług, dostępny konsumentowi za określony dochód pieniężny (nominalny).

Prawo Engla stwierdza, że w miarę realnego wzrostu dochodów gospodarstwa domowego zmniejsza się – w ogólnej sumie wydatków tego gospodarstwa – procentowy udział wydatków na dobra niższego rzędu (podrzędne) oraz dobra podstawowe, a zwiększa udział wydatków na dobra wyższego rzędu (luksusowe).

Równowaga (optimum) konsumenta – sytuacja, w której konsument, przy danym ograniczeniu budżetowym, osiąga maksymalną użyteczność całkowitą z realizacji określonej struktury konsumpcji. Graficznie optimum konsumenta przedstawia punkt styczności najwyższej położonej – spośród osiągalnych – krzywej obojętności z daną linią budżetową, w którym krańcowa stopa substytucji rozpatrywanych dóbr lub/i usług zrównuje się ze stosunkiem ich cen.

Krzywa dochód-konsumpcja (ścieżka ekspansji dochodowej) przedstawia zmianę użyteczności całkowitej, osiąganą przez konsumenta z konsumpcji dóbr lub/i usług, jaka nastąpiła pod wpływem zmiany jego dochodu (*ceteris paribus*).

Krzywa cena-konsumpcja (ścieżka ekspansji cenowej) przedstawia, jak zmienia się struktura konsumowanych dóbr lub/i usług pod wpływem zmiany ceny jednego/jednej z nich (*ceteris paribus*).

Efekt substytucyjny zmiany cen określa zmianę struktury zakupów, która jest wynikiem zmiany relacji cen (*ceteris paribus*).

Efekt dochodowy zmiany ceny – reakcja konsumenta na zmianę ceny (zmiana popytu) w wyniku zmiany dochodu realnego (*ceteris paribus*).

TEORIA WYBORU W ZADANIACH – ROZWIĄZANIA Z KOMENTARZEM

Prawda – fałsz

Stwierdzenia fałszywe zostały przeredagowane tak, aby stały się prawdziwe.

1. Fałsz. Równowagę gospodarstwa domowego wyznacza punkt styczności najwyższej położonej – spośród osiągalnych – krzywej obojętności z linią ograniczenia budżetowego.

2. Fałsz. Zgodnie z prawem Engla, w miarę realnego wzrostu dochodów gospodarstwa domowego zmniejsza się – w ogólnej sumie wydatków tego gospodarstwa – procentowy udział wydatków na dobra niższego rzędu (podrzędne) oraz dobra podstawowe, a zwiększa udział wydatków na dobra wyższego rzędu (luksusowe). Dobra normalne obejmują zaś dobra podstawowe i wyższego rzędu (luksusowe).

3. Prawda.

4. Fałsz. Punkt równowagi gospodarstwa domowego oznacza taką wielkość i strukturę koszyka nabywanych dóbr, która przy danym ograniczeniu budżetowym maksymalizuje poziom osiągniętej użyteczności całkowitej.

5. Fałsz. Gdy dochód konsumenta rośnie, a ceny nabywanych przez niego dóbr i usług nie ulegają zmianie, wówczas jego linia budżetowa przesuwana się w prawo. Kształt i położenie krzywych obojętności zależy wyłącznie od preferencji konsumenta.

6. Prawda.

7. Prawda.

8. Fałsz. Jeżeli ceny wszystkich dóbr i usług nabywanych przez konsumenta wzrosną w takim samym stopniu, w jakim nastąpił wzrost jego dochodu, to punkt równowagi konsumenta się nie zmienia.

9. Prawda.

10. Prawda.

Test

1. d; 2. c; 3. a; 4. c, d; 5. c; 6. c, d; 7. a; 8. d; 9. b, c; 10. a, d.

Ćwiczenie

Disponując kieszonkowym w wysokości 52 zł Mateusz może wypożyczyć maksymalnie 26 filmów wideo w cenie 2 zł każdy albo opłacić 13 wejść na dyskotekę w cenie 4 zł każde. Zgodnie z danymi zawartymi w tabeli 1, osiągnie on maksymalną użyteczność całkowitą oglądając 8 filmów wideo oraz 9 razy bawiąc się w dyskotece. Relacje użyteczności krańcowych do cen poszczególnych jednostek tych rozrywek są wówczas sobie równe (wynoszą po 6), a Mateusz wydaje na ten cel całe swoje kieszonkowe (52 zł). Oznacza to, że został spełniony warunek maksymalizacji użyteczności całkowitej określony przez II prawo Gossena.

Jeżeli wypożyczenie 1 kasety z filmem wideo podrożeje o 100%, przy niezmienionej cenie biletów wstępu na dyskotekę oraz wysokości kieszonkowego, to Mateusz – zgodnie z danymi zawartymi w tabeli 2 – osiągnie maksymalną użyteczność całkowitą przy swoim ograniczeniu budżetowym oglądając 5 filmów wideo i 8 razy idąc na dyskotekę. Relacje użyteczności krańcowych do cen poszczególnych jednostek tych rozrywek są jednakowe i wynoszą w tej sytuacji po 12.

Optymalny, tj. maksymalizujący użyteczność całkowitą wybór Mateusza nie ulegnie zmianie, gdy zarówno ceny obu rozpatrywanych rodzajów rozrywek, jak i wysokość jego kieszonkowego wzrosną w jednakowym stopniu. Siła nabywcza (realna wysokość) jego kieszonkowego nie ulegnie bowiem w takiej sytuacji zmianie.

Użyteczność dla Mateusza filmów wideo oraz zabaw w dyskotece

Kolejne jednostki rozrywki	Oglądanie filmów wideo				Zabawa w dyskotece			
	Użyteczność całkowita	Użyteczność krańcowa	Cena jednostkowa (w zł)	Relacja użyteczności krańcowej do ceny	Użyteczność całkowita	Użyteczność krańcowa	Cena jednostkowa (w zł)	Relacja użyteczności krańcowej do ceny
0	0	-	2,00	-	0	-	4,00	-
1	32	32	2,00	16	40	40	4,00	10
2	248	216	2,00	108	300	260	4,00	65
3	384	136	2,00	68	500	200	4,00	50
4	468	84	2,00	42	660	160	4,00	40
5	516	48	2,00	24	800	140	4,00	35
6	540	24	2,00	12	912	112	4,00	28
7	556	16	2,00	8	992	80	4,00	20
8	568	12	2,00	6	1040	48	4,00	12
9	578	10	2,00	5	1064	24	4,00	6
10	586	8	2,00	4	1080	16	4,00	4

Użyteczność dla Mateusza filmów wideo oraz zabaw w dyskotece

Kolejne jednostki rozrywki	Oglądanie filmów wideo				Zabawa w dyskotece			
	Użyteczność całkowita	Użyteczność krańcowa	Cena jednostkowa (w zł)	Relacja użyteczności krańcowej do ceny	Użyteczność całkowita	Użyteczność krańcowa	Cena jednostkowa (w zł)	Relacja użyteczności krańcowej do ceny
0	0	-	4,00	-	0	-	4,00	-
1	32	32	4,00	8	40	40	4,00	10
2	248	216	4,00	54	300	260	4,00	65
3	384	136	4,00	34	500	200	4,00	50
4	468	84	4,00	21	660	160	4,00	40
5	516	48	4,00	12	800	140	4,00	35
6	540	24	4,00	6	912	112	4,00	28
7	556	16	4,00	4	992	80	4,00	20
8	568	12	4,00	3	1040	48	4,00	12
9	578	10	4,00	2,5	1064	24	4,00	6
10	586	8	4,00	2	1080	16	4,00	4

Oznacza to, że linia budżetowa Mateusza nie zmieni swojego położenia, a tym samym będzie styczna w tym samym punkcie do krzywej obojętności (krzywej jednakowej użyteczności) Mateusza, co przed zmianą wysokości kieszonkowego i cen obu rozrywek.

Artur Pollok